

Sygn. akt I CZ 185/12

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSN Barbara Myszka

w sprawie z wniosku W. S.

przy uczestnictwie X. S.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 23 stycznia 2013 r.,

zażalenia uczestniczki na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 27 sierpnia 2012 r., ,

**odrzuca zażalenie uczestniczki dotyczące zwolnienia
od kosztów sądowych; oddala zażalenie w pozostałym zakresie.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2012 r. odrzucił zażalenie uczestniczki X. S. na postanowienie tego Sądu z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie V Ca 2854/12 dotyczące wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych tj. od opłaty od skargi kasacyjnej (pkt. 1 rozstrzygnięcia), oraz odrzucił skargę kasacyjną uczestniczki postępowania jako nieopłaconą w ustawowym terminie.

W zażaleniu na to postanowienie uczestniczka wniosła o jego uchylenie oraz uwzględnienie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. 2010, Nr 90, poz. 594), w razie prawomocnego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 k.p.c., a zatem strona obowiązana jest uiścić opłatę dopiero na wezwanie przewodniczącego.

Jednakże treść art. 112 ust. 3 tej ustawy wskazuje, że przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie stałej lub stosunkowej zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia; jeżeli jednak o zwolnieniu od kosztów sądowych orzekł sąd pierwszej instancji, a strona wniosła zażalenie w przepisany termin, termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie, a jeżeli postanowienie sądu drugiej instancji zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia.

W rozpoznawanej sprawie postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów zostało wydane przez sąd drugiej instancji i nie podlegało zaskarżeniu do Sądu Najwyższego. Należy podkreślić, że możliwość zaskarżenia do Sądu Najwyższego orzeczeń sądu drugiej instancji dotyczy jedynie tych rozstrzygnięć, które zostały wymienione w art. 394¹ k.p.c., a postanowienie sądu drugiej instancji o odmowie

zwolnienia od kosztów sądowych nie mieści się w ramach tego przepisu (por. m.in. postanowienia: z 16 lipca 2008 r., II CZ 40/08, niepubl. oraz z 3 marca 2000 r., III CZ 192/99, niepubl.).

Z tych względów zażalenie w tym zakresie podlegało odrzuceniu, jako niedopuszczalne.

Skarżąca podniosła w zażaleniu zarzuty przeciwko prawidłowości postanowienia z dnia 5 lipca 2012 r., odmawiającego jej zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej i wniosła o dokonanie kontroli prawidłowości tego, niezaskarżalnego odrębnie postanowienia, co jest dopuszczalne na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 380 k.p.c. Postanowienie odmowne z dnia 5 lipca 2012 r. nie zostało uzasadnione, z braku takiego obowiązku. Utrudnia to wprawdzie kontrolę motywów rozstrzygnięcia o odmowie zwolnienia od opłaty kasacyjnej, ale nie czyni jej niemożliwą.

Zestawienie zobowiązań skarżącej i jej wydatków z dochodami (6000 zł. miesięcznie plus udziały w ½ w domu mieszkalnym i mieszkaniu) prowadzi do wniosku, że z posiadanych środków jest w stanie wygospodarować potrzebną sumę na pokrycie opłaty od skargi kasacyjnej (830,60 zł) i to uszczuplenie nie wpłynie radykalnie na sytuację finansową rodziny.

Należy ponadto wskazać, że w toku całego postępowania skarżąca korzystała z profesjonalnego pełnomocnika z wyboru i na żadnym etapie postępowania nie wносиła o zwolnienie od kosztów sądowych.

Z tych względów trzeba przyjąć, że Sąd zasadnie oddalił wniosek uczestniczki postępowania o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej.

W konsekwencji, jak już o tym wspomniano, termin na uiszczenie opłaty od skargi kasacyjnej, od której obowiązku uiszczenia zwolnienia domagała się uczestniczka postępowania, rozpoczął bieg z momentem doręczenia postanowienia oddalającego jej wniosek, a zatem w dniu 18 lipca 2012 r. Termin ten upłynął z dniem 25 lipca 2012 r., a skoro do tego momentu opłata od skargi kasacyjnej nie została uiszczona, skarga kasacyjna, jako dotknięta brakiem fiskalnym, podlegała odrzuceniu, o czym Sąd Okręgowy prawidłowo orzekł w oparciu o treść art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Należy dodać, że prezentowany przez skarżącą pogląd, z odwołaniem się do wskazanych w zażaleniu orzeczeń Sądu Najwyższego, zgodnie z którym, w razie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych strony reprezentowanej przez zawodowego pełnomocnika, przewodniczący powinien na podstawie stosowanego odpowiednio art. 130 § 1 k.p.c. wezwać pełnomocnika do opłacenia środka zaskarżenia w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia tego środka, był aktualny przed nowelizacją art. 112 u.k.s.c. Od dnia 19 kwietnia 2010 r. (Ustawa z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2010 r., Nr 7, poz. 45), w ustępie 3 tego przepisu wyraźnie wykluczono możliwość stosowania w takiej sytuacji art. 130 k.p.c. i wzywania pełnomocnika do uiszczenia opłaty (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011r. V CZ 30/11, z dnia 23 marca 2011 r. V CZ 7/11, z dnia 28 września 2011 r. I CZ 86/11 oraz uzasadnienie uchwały tego Sądu z dnia 9 lutego 2012 r. III CZP 92/11, niepubl.).

Z uwagi na powyższe, zażalenie kwestionujące odrzucenie skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania było bezzasadne i podlegało oddaleniu (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).